

fra Skolen, saa at den efterhaanden er forfunden. Jeg veed jo nok, at der er en Opinion mod Præsterne, som ogsaa i denne Sag gjør sig gjældende, men efter min Opfattelse hører det saa nær til Præstens Gjerning at føre Tilsyn med Skoleundervisningen, at jeg ikke let ser, hvorledes man kan tænke sig i Neglen at faae noget bedre. Skoleinspektørerne ville i Ny og Næ engang imellem komme og foretage deres Østersyn; men hvad der er langt vigtigere, er det daglige Tilsyn med Skolelærerens Gjerning i Skolen, med Skolernes hele Tilstand Dag ud og Dag ind; og jeg anser det for i høj Grad uheldigt, at det Forhold, hvori Præsterne hidtil have staaet til Skolelærerne med Hensyn til Skoleundervisningen, mere og mere bliver løst slappet; thi der er virkelig omkring i Landet ikke Nogen, der bedre er skiftet til at føre det daglige Tilsyn og vaage over Lærergjerningen end Præsterne, og at man nu vil sætte Lægmand til at føre Tilsyn med Skolelærerne, stemmer ikke med, hvad jeg tror vil vise sig i Virkeligheden at være gavnligt for Skolens Tilstand. Det gjør mig saaledes ondt, at jeg ikke er i Stand til at nære den tillidsfulde Tro paa, at man kan overlade til Forældrenes naturlige Kjærlighed selv at være Rettesnoren for, hvad og hvor meget og hvor længe deres Børn skulle undervises. Jeg tror, at Erfaringen, naar man vil gjennemse Skoleforsømslisterne, vil vise, at det ingenlunde alene er den fattigste Klasse eller den mindst oplyste Klasse af Befolkningen, som lader sine Børn forsømme Skolen, men at der virkelig ogsaa findes Skoleforsømmelser Sted fra Forældres Side, som ikke enten i Mangel paa Evne til at undvære deres Børns Arbejde eller i Mangel paa egen Oplysning egentlig have nogen Udskyldning, og hvor man derfor vanskelig vil kunne finde anden Grund til at lade deres Børn forsømme Skolen end Ligegyldighed.

Madvig: Det Lovforslag, som her skal behandles, er, som bekendt, først forelagt i det andet Thing, hvor det i forrige Samling med Nøje naaede igjennem første Behandling, og der afgaves da — idet 1ste Behandling blev standset og afbrudt — en foreløbig Betænkning, hvori der var udtalt forskjellige Meninger, hvilken Betænkning indlertid ikke blev Gjenstand for videre Behandling. Derefter er Lovforslaget i denne Samling blevet forelagt her. Noget Lignende er ifet ganske nylig med en anden stor Lov af en ganske anden Art, nemlig Toldloven; den har tilbligere to Gange, saavidt jeg husker, været forelagt i

Folkethinget, uden at være kommen tilende, og er dernæst iaar forelagt her. Jeg skal tillade mig en Bemærkning i Almindelighed om denne Fremgangsmaade. Der kan under de særegne Forhold, hvori vi befinde os, maasse være antagelige Grunde derfor, og jeg skal ikke reise nogen Behreidelse, men kun udtale, at det i det Hele ikke er nogen ønskelig Stilling, hvori det ene Thing derved derved kommer til det andet, og hvori i dette Tilfælde dette Thing kommer overfor det andet og overfor Ministeren. Naar et indgribende Lovforslag er forelagt for et af Thingene, saa maa det enten trænge igjennem der — maasse væsentlig i sin oprindelige Skikkelse, maasse med store Forandringer — og dernæst gaa til det andet Thing, hvor Forhandlingen da begynder paa dette Grundlag, eller det maa hvile eller tages tilbage. Saaledes som det nu er, staar dette Thing ikke overfor en bestemt udtalt og formuleret Anskuelse fra det andet Thing eller det andet Things Flertal; vi staa kun overfor nogle mere eller mindre løse Ytringer i en foreløbig Betænkning. Men vi staa heller ikke overfor Ministeren i en ganske bestemt Stilling, thi den høitærede Minister har ved at forelægge Lovforslaget her yttret, at der var kommet Indvendinger og Bemærkninger ogsaa fra den Side af Folkethinget, der stod ham nærmest, at der var foreslaaet Modifikationer, som han mere eller mindre kunde tiltræde. Altsaa, Lovforslaget, som det nu foreligger, er vel Ministerens Forslag, men ikke et Forslag, som han fastholder som det, han i dette Dieblif vil skal tages ganske, som det er, idet det jo er et Forslag, hvori han allerede selv er tilbøielig til at gjøre nogen Modifikation. Dette har en uheldig Indflydelse. Naar jeg nu tænker mig, at Meningen med Ministerens Fremgangsmaade denne Gang er den at vinde en Stemning her, der kan øve Indflydelse til Gunst for Lovforslaget paa et andet Sted, saa tror jeg ikke, at denne Omvei egentlig er skiftet for Opnaaelsen af det Formaal, som haves for Die; jeg tror ikke, at det vil øve nogen synderlig god og fremmende Indflydelse, at et Lovforslag, mod hvilket der i det ene Thing er reist stærke Indsigelser, uden at man dog der er kommen til nogen Afgjørelse, vender tilbage til dette samme Thing efter at have vundet Tilslutning i det andet Thing. Lvertimod, saalænge Stemningen er saaledes, som den er og ofte maa være hos Menneskene, maa den Omstændighed, at et Forslag, der ikke er blevet gennemført i det Thing, hvori det blev forelagt, nu vender tilbage til dette Thing med det andet Things Vedtagelse,